

JUBELÅRET 2025

**Pave Frans: «I katolsk tradisjon
representerer Den hellige port
veien til frelse».**

Les mer på de neste sidene

PAVE FRANS: «I katolsk tradisjon
representerer Den hellige port
veien til frelse.» Her ved porten til Peterskirken i
Barmhjertighetens år 2016.
FOTO: REUTERS/Tiziana Fabi

CONVERSUS DOMINVS
RESURXIT PETRAE

SVM TESVS
QVE V
PERSEQVE

STO AD COSTIV

HINC VBERES SCATEANT DIVINAE
TIAE LATICES - OMNIUMQVE INGRE
TIVM ANIMOS EXPIENT - ALMA
CIANT PACE CHRISTIANA VIRT
EXORNENT - ANNO SACRO MCM

Hvordan feires et jubelår?

I Roma skal «hellige dører» som ellers er stengt, åpnes av paven. Den første i Peterskirken på julaften i år.

Seremoniene skal minne oss om overgangen fra synd til nåde som alle kristne er kalt til å fullføre.

Et jubelår er et spesielt hellig år som vanligvis feires hvert 25. år. Da får man anledning til å utdype sin tro og til å leve sitt kristne vitnesbyrd med fornyet engasjement.

Jubelår erklæres alltid av den sittende pave. Jubelåret 2025 åpnes i Roma 24. desember 2024 og slutter 6. januar 2026. Det hele begynner med at paven åpner Den hellige dør i Peterskirken.

Det siste ordinære jubelåret ble feiret i 2000, men en pave kan også erklære et ekstraordinært jubelår, som i 2015-2016, da vi feiret Barmhjertighetens år.

Temaet for jubelåret 2025 er håp og «håpets pilegrimer». Paven ønsker at det kommende året skal være et år med håp for en verden som lider under konflikter og kriser. Han har gjentatte ganger sagt at vårt eget kontinent, Europa, har mistet håpet, og at det gir seg utslag i at vi lukker oss inne og bygger murer mot den verden som trenger oss. Han forkynner at vi må gjenvinne håpet - og håpet finnes i Jesus Kristus.

Når paven erklærer et jubelår, gjør han det gjennom en kunngjøring som kalles en bulle. Jubelåret 2025 ble proklamert i mai 2024 med bullen *Spes non confundit* – «håpet skuffer ikke», et sitat fra Romerbrevet 5,5. •

Hva er et jubelår?

Jubelår – også kjent som hellige år – begynte i 1300 e.Kr. og inntreffer hvert 25. år. Jubelår kan også innkalles på andre tidspunkter, som for eksempel Barmhjertighetens år i 2016. Kirken forklarer at disse årene er «år for forsoning mellom motstandere, for omvendelse og mottakelse av forsoningens sakrament, [...] og følgelig for solidaritet, håp, rettferdighet og forpliktelse til å tjene Gud med glede og i fred med våre brødre og søstre».

I et jubelår skal vi forsøke å leve med særlig tanke på:

- ★ tilgivelse
- ★ forsoning
- ★ bønn

Vi skal omvende oss for å:

- ★ leve vår tro
- ★ pleie vårt forhold til Gud
- ★ pleie vårt forhold til hverandre

Paven oppfordrer oss til å arbeide spesielt hardt for fred og rettferdighet i denne perioden: «jubelåret er en påminnelse om at jordens ressurser ikke er bestemt for noen få privilegerte, men for alle». Hvis vi virkelig ønsker å skape fred i verden, må vi arbeide for å eliminere årsakene til urettferdighet. En måte å gjøre dette på er å arbeide for å slette gjelden til fattige land.

En sentral del av jubelårsfeiringen er pilegrimsvandring til hellige steder.

HELLIGE DØRER

I basilikaene vil hver pilegrim få mulighet til å gå gjennom Den hellige dør som markerer at man har nådd målet for sin valfart. Det er også knyttet avlat til dette (om avlat, se egen redegjørelse på side 40). De hellige dørene, som finnes i Peterskirken og de andre store basilikaene i Roma, står sentralt under hvert jubelår. De er forseglet innenfra og åpnes bare i jubelåret. De symboliserer tilbudet om en «ekstraordinær vei» til frelse og hver pilegrim kan vise vilje til fullstendig fornyelse og medvandring med sin lokale kirke og verdenskirken. •

Romas syv valfartskirker

Pilegrimsvandringen til de syv kirkene ble opprinnelig startet av St. Filip Neri på 1500-tallet, og er en av de eldste romerske tradisjonene.

San Larentio fuore le Mura (St. Laurentius utenfor murene)

I 258 utstedte keiser Valerian et edikt om å drepe alle biskoper, prester og diakoner. Blant ofrene var Sankt Laurentius, en diakon av spansk opprinnelse, som basilikaen er viet til, og som fremdeles inneholder relikviene hans. Ifølge tradisjonen led helgenen martyrdøden på en flammende rist, akkurat der bygningen som keiser Konstantin lot oppføre, står i dag.

Den nåværende bygningen er en sammenslåing av to tidligere, den ene bygget på slutten av 600-tallet og den andre på begynnelsen av 1200-tallet. Kirken ble fullstendig ødelagt av allierte flyangrep under andre verdenskrig, og ble senere gjenoppbygd av ruinene.

Peterskirken i Vatikanet

Ifølge tradisjonen lå graven til apostelen Peter her på det høyeste punktet av Vatikanhøyden. Det var på dette stedet keiser Konstantin på 400-tallet bestemte seg for å bygge basilikaen, som var den første som ble viet til helgenen.

I løpet av høymiddelalderen ble dette stedet som var viet apostelen Peter det viktigste pilegrimsmålet i den vestlige verden. I 1506 bestemte pave Julius II at den opprinnelige kirken skulle rives og erstattes med et større og mer storslått sted for tilbedelse.

Noen av historiens største kunstnere var involvert i byggingen og utsmykningen av denne imponerende basilikaen: Bramante, Rafael og Michelangelo, blant andre. I 1629 fullførte Bernini utsmykningen av hele kirken og skapte dens nåværende utseende.

Basilikaen Santa Maria Maggiore

Den pavelige basilikaen Santa Maria Maggiore er den eldste og viktigste Maria-helligdommen i den vestlige kristenheten, og den eneste av de pavelige basilikaene som har bevart sitt tidlige utseende. Selv om den er blitt utsmykket og utvidet i årenes løp, har alle byggherrer respektert den opprinnelige utformingen, som ifølge tradisjonen var guddommelig inspirert.

Ifølge den gamle historien om grunnleggelsen, viste Jomfru Maria seg for den velstående romerske borgeren Johannes og pave Liberius i en drøm og oppfordret dem til å bygge en kirke viet til henne på nøyaktig det stedet der hun ville la snøen falle. Om morgenen den 5. august i år 358 falt det snø på Esquilinhøyden, Romas høyeste ås, og snøen markerte omkretsen av det som skulle bli den nye kirken. I dag minnes det mirakuløse snøfallet fortsatt når hvite rosenblader faller ned fra taket i basilikaen under gudstjenester på høytidsdager.

I basilikaen finnes den viktigste av alle Maria-ikonene, *Salus Populi Romani* («det romerske folks frelser»). Tradisjonen tilskriver kunstverket evangelisten Lukas, malernes skytshelgen. Pave Frans setter alle sine apostoliske reiser under beskyttelse av Vår Frue, *Salus Populi Romani*, og stopper for å be ved ikonet før avreise fra Roma og igjen når han kommer tilbake.

Relikvien av den hellige krybben som Jesusbarnet ble lagt i, som er plassert under det pavelige alteret, minner om basilikaens betydning som Vestens Betlehem. Den første midnattsmessen i julen ble feiret her, og i århundrer kom pavene hit for å videreføre tradisjonen.

San Giovanni in Laterano (Laterankirken)

Basilikaen viet døperen Johannes og evangelisten Johannes ligger i området rundt Celio-høyden.

Opprinnelig, før basilikaen ble bygget, var det Laterani-familien som eide området og bodde i nærheten. Ifølge Tacitus' *Annaler* fra år 65 e.Kr. konfiskerte keiser Nero området fordi noen medlemmer av familien var involvert i et komplott mot ham.

Eiendommen gikk deretter over til Fausta, hustruen til Flavius Valerius Constantinus, som ble utnevnt til keiser etter farens død i 306. Keiser Konstantin ga i 313 de kristne friheten til å utøve sin religion gjennom Milano-ediktet. For å gi den unge kirken et passende sted å feire høytidene sine, ga han pave Melchiades Laterangården, som han hadde fått som en del av sin hustrus medgift, for at paven skulle bygge en kirke der.

Den ble innviet i 324 av pave Sylvester I og viet til Frelseren. På 800-tallet inkluderte pave Sergius III også Johannes døperen, og på 1100-tallet tilføyde pave Lucius II der til Johannes evangelisten. Fra 400-tallet til 1300-tallet, da paven residererte i Avignon, ble Laterankirken fremdeles ansett som setet

for pavedømmet og ble dermed symbolet og hjertet i Kirkens liv.

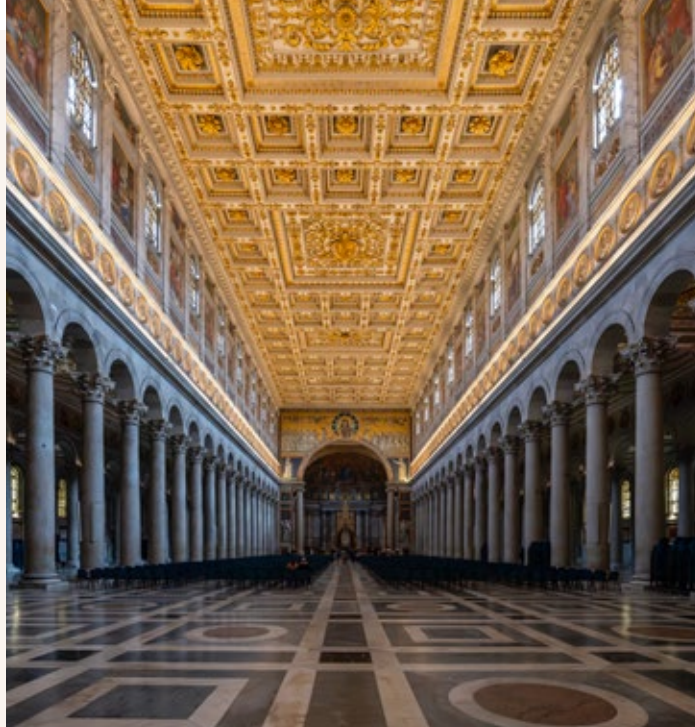
I 1378, med valget av Gregor XI, vendte pavestolen tilbake til Roma, men paven bestemte seg for å flytte maktens sete til Vatikanet, ettersom Laterankirken var i svært dårlig stand. I 1650 beordret pave Innocens X en omfattende rekonstruksjon av basilikaen og overlot arbeidet til Francesco Borromini.

San Paolo fuore le Mura (St. Paulus utenfor murene)

Etter Milano-ediktet i 313, som ga de kristne religionsfrihet, bestemte keiser Konstantin seg for å donere to basilikaer som ble bygget på gravene til apostlene Peter og Paulus. Men på 500-tallet innså de tre daværende keiserne Theodosius, Valentinian II og Arcadius at den konstante strømmen av pilegrimer var for stor til at den opprinnelige basilikaen kunne håndtere den, og de måtte bygge en større bygning. Som et resultat av dette ble basilikaens orientering endret til å vende mot vest.

Først i 1854 innviet pave Pius IX den nåværende monumentale basilikaen. Den inneholder kjedet som ifølge tradisjonen bandt apostelen Paulus til den romerske soldaten som voktet ham, mens han satt fengslet og ventet på å bli stilt for retten.

Høyt opp på veggene, over rekkene av marmorsøyler, er det portretter av samtlige paver.

Santa Croce in Gerusalemme (Det hellige kors i Jerusalem)

På keiser Augustus' tid var området der basilikaen nå står, et boligområde i utkanten av byen. På 300-tallet ble det bygget en keiserlig residens på stedet. Da Konstantin flyttet rikets hovedstad til Konstantinopel, forble området i hendene på hans mor Helena, som bestemte seg for å bygge om en del av residensen til et kapell for relikviene av Det hellige kors, som hun selv hadde funnet på Golgata under sin pilegrimsreise til Det hellige land i 325. Rundt det opprinnelige kapellet ble senere den nåværende basilikaen bygget.

Gjennom århundrene har det skjedd flere restaureringer og endringer i komplekset. Under kardinal Mendozas restaurering (1478-1495) fant man i apsisbuen en kiste med et trestykke som går for å være del av Titulus Crucis, det «skiltet» som var festet til Kristi kors, med inskripsjonen «INRI».

Kirken kalles «i Jerusalem» fordi innviet jord fra Golgata-fjellet i Jerusalem ble plassert i fundamentet.

San Sebastian fuore le Mura (St. Sebastian utenfor murene)

Keiser Konstantin beordret byggingen av denne basilikaen på 400-tallet og ga den navnet *Basilica Apostolorum* til ære for apostlene Peter og Paulus, hvis relikvier ble oppbevart her i rundt 50 år under forfølgelsene til keiser Valerianus på 300-tallet.

Først senere ble kirkens navn endret til Sankt Sebastian, til ære for soldaten som led martyrdøden under Diokletian. Martyrens levninger, som er bevart i de nærliggende katakombene, ble et samlingspunkt for den voksende hengivenheten til helgenen.

I 1714 gjorde pave Klemens XI kirken til sentrum i et sogn, og overdro den til cistercienserne. I 1826 overlot pave Leo XII ansvaret til fransiskanerne, som tar seg av menigheten den dag i dag. Den 3. mai 1957 ble Sankt Sebastian kåret til skytshelgen for italienske parkeringsvakter ved et dekret fra pave Pius XII. Den dag i dag, den 20. januar, markerer trafikkbetjentene i Den evige stad Sankt Sebastians høytid med en høytidelig seremoni. ➤

FOLKSOMT: I 2025 er det ventet 30–50 millioner tilreisende til Roma. I månedsskiftet januar/februar vil rundt 1000 av dem være nordiske pilegrimer. Foto: Shutterstock

Les mer på
Jubelårets
nettsted:

www.iubilaeum2025.va

AVLAT

Pilegrimer som går gjennom en hellig dør, kan motta avlat. Dette er et begrep som ikke er umiddelbart forståelig for dagens troende, og er fortsatt forbundet med mange fordommer og misforståelser, grunnet misbruket av avlat under tiden før reformasjonen.

Avlat er ikke syndsforlatelse. Tilgivelse for alvorlige synder kan bare oppnås i skriftemålet eller, hvis dette ikke er mulig i en nødsituasjon, ved fullkommen anger, basert på kjærlighet til Gud og sorg over å ha såret ham.

Tilgivelse for synd er Guds suverene handling. Vi kan ikke kjøpe eller arbeide oss til Guds tilgivelse, men kan oppnå den ved å stole på

hans barmhjertighet, erkjenne våre synder, be om tilgivelse for dem og love å forbedre oss.

Men selv om skylden er ettergitt, kan den utløse en straff. Avlat er ettergivelse av denne timelige straffen. Den kan oppnås under visse betingelser og forutsetter den rette innstilling hos den troende.

Med sin formidling av avlaten retter Kirken vår oppmerksomhet mot alt det Kristus har vunnet for oss gjennom sitt frelsesverk, og som helgenene har tydeliggjort gjennom sin etterfølgelse av Kristus. I dette ligger en uutømmelig skatt som består av Kristi og de helliges fortjenester. Denne skatten er et uttrykk for Guds uendelige barmhjertighet, som

Pilegrims- reise til Roma

NORDISK VALFART 29.1-4.2.2025

Det nordiske fellesprogrammet omfatter besøk i de fire hovedkirkene i Roma: Laterankirken, Peterskirken, St. Paul utenfor murene og Santa Maria Maggiore.

Foreløpig program for Oslo katolske bispedømme - følg med på katolsk.no

Onsdag 29. januar (OKB)

16.00: Åpningsmesse ved Olavsalteret i San Carlo al Corso. Hovedcelebrant: biskop Fredrik Hansen

19.00: Felles måltid for OKB-pilegrimene (Mer info senere)

Torsdag 30. januar (FELLESNORSK)

KI 09:30-15:00. Pilegrimsdag, vandring i Roma med kirkebesøk, bønn og messe. (Mer info kommer på katolsk.no og ewtn.no)

Fredag 31. januar (OKB)

Del 1: Stillhet og bønn
09:30: Messe
10:45: Åndelig foredrag
11:30-12:30: Sakramentsandakt

Del 2: Foredrag ved biskop Fredrik Hansen

14:00: «Den katolske kirke i Norge mot 2030 – en visjon.»
15:00: Spørsmål og svar
16:00: Vesper

Lørdag 1. februar (NORDISK)

KI 10:00: Messe i Laterankirken. Hovedcelebrant: biskop Erik Varden, etterfulgt av spasertur til Santa Croce (10-15 min).

KI 11:45: Omvisning og bønn i Santa Croce i Gerusalemme

KI 15:30: Vesper i Santa Maria Maggiore.

Søndag 2. februar (OKB/NORDISK)

(Kyndelsesmesse)
Byvandring i Roma med ulike guider/ciceroner.

KI 17:00: Messe i Santa Maria degli Angeli e dei Martiri, kardinal Arborelius' titularkirke i Roma.

KI 19:00: Felles middag med Trondheim stift (Mer info senere).

Mandag 3. februar (NORDISK)

(Minnedag for den hellige Ansgar, Nordens apostel)

KI 09:30: Paveaudiens for nordiske pilegrimer i Paul VI's audienshall i Vatikanet.

KI 15:00: Messe ved Confessioalteret i Peterskirken

VIKTIG:

Pilegrimene oppfordres til å møte opp minst 1,5 time før arrangementene/messene starter.

Det anbefales at alle pilegrimer registrerer seg og laster ned pilegrimskortet på forhånd: www.iubilaeum2025.va/en/carta-del-pellegrino.html

vi må sette vår lit til. Den fritar oss ikke fra personlig anger og bot, men er en stor trøst.

HVORDAN FÅR VI AVLAT?

Å få avlat er av Kirken knyttet til visse handlinger: å besøke et pilegrimsmål, å be visse bønner, å utføre visse fromhetsøvelser. En pilegrimsreise som innbefatter å gå gjennom en av de «hellige dører» er et eksempel.

I tillegg må vi:

1. gå til skrifte
2. motta den hellige kommunion
3. be trosbekjennelsen, Fadervår og en bønn for pavens intensjon (f.eks. Hill deg, Maria) i kirken.

(Kilde: katolsk.dk)

BØNN FOR JUBELÅRET

*Far i himmelen,
la vår tro på din sønn,
Jesus Kristus, vår bror,
og nestekjærlighetens flamme,
som Den hellige ånd har tent
i våre hjerter,
vekke i oss det salige håp om
at ditt rike vil komme.*

*La din nåde forvandle oss
så vi utrettelig dyrker
evangeliets frø.
Og la disse frøene forvandle
både menneskeheten og hele
kosmos innenfra,
i visshet om at når ondskapens*

*krefter er overvunnet, vil det det
komme en ny himmel og en
ny jord, der din herlighet skal
skinne i all evighet.*

*Måtte jubelårets nåde
gjenoppvekke i oss, håpets
pilegrimer, en lengsel etter
himmelens skatter.
Måtte den samme nåde spre
vår Forlørsers glede og fred
over hele jorden.
Deg, evig velsignede Gud,
være ære og lovprisning
i all evighet.
Amen.*